

Sygn. akt I ACa 681/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Iwona Wiszniewska
Sędziowie:	SA Agnieszka Sołtyka (spr.) SA Danuta Jezierska
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Gołtsche

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. na rozprawie w Szczecinie
sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko W. K. i A. K.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną wobec wierzyciela
na skutek apelacji pozwanych
od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 8 maja 2013 r., sygn. akt I C 1172/12

oddala apelację.

Danuta Jezierska Iwona Wiszniewska Agnieszka Sołtyka

I ACa 681/13

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w dniu 25 czerwca 2012 wniosła pozew o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowy darowizny zawartej w dniu 6 października 2010 w D. przed notariuszem G. M. (Rep. A nr (...)) pomiędzy darczyńcą G. K. a obdarowanymi małoletnimi A. K. i W. K. reprezentowanymi przez matkę S. F. w której G. K. darował w udziałach po 1 / 2 A. K. i W. K. nieruchomość zabudowaną położoną w G. gmina Z. , działkę nr (...) , o powierzchni 1,1611 ha , dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...).

W uzasadnieniu powód podał, że przed P. Z. komornikiem sądowym przy Sądzie Rejonowym w Gorzowie Wlkp. toczy się postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 2106/11 z wniosku powódki przeciwko dłużnikowi G. K. na podstawie tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty z dnia 14 lutego 2011 wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie IX GNC 87 / 11 nakazującego zapłacić G. K. na rzecz powódki kwotę 114.363,78 złotych z ustawowymi

odsetkami od dnia 24 stycznia 2011 do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania w wysokości 5.047 złotych. Od wielu miesięcy egzekucja jest bezskuteczna, gdyż dłużnik nie posiada majątku do którego można byłoby skutecznie skierować egzekucję. Jedyne składniki majątku dłużnika pozostają jego udziały w nieruchomościach, ale są one obciążone wysokimi hipotekami na rzecz banków a z uwagi na fakt, że G. K. jest właścicielem ułamkowej części bądź udziału w wysokości 50 % w tych nieruchomościach, jest wysoce prawdopodobne że wierzyciel nie zaspokoi się nawet w minimalnym stopniu prowadząc egzekucję. Nieruchomość wskazana w pozwie, do której powód zamierza skierować egzekucję, przed dokonaniem darowizny była własnością tylko G. K. a jej obciążenie hipoteczne nie było tak znaczne jak pozostałych nieruchomości. Zaległość dłużnika wynosi obecnie ponad 135.000 złotych.

Pozwani A. K. i W. K. reprezentowani przez przedstawicieli ustawowych rodziców S. F. i G. K. w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa. Podnieśli, że nie mogą się zgodzić z tym, iż dokonana czynność darowizny została dokonana ze świadomości pokrzywdzenia wierzycieli lub przyszłych wierzycieli oraz że w jej wyniku dłużnik G. K. stał się niewypłacalny. Wskazali, że w chwili dokonywania darowizny majątek dłużnika był znaczny, sam posiadał i aktualnie posiada wiele nieruchomości, nieruchomości i wierzytelności wobec różnych podmiotów a przede wszystkim na bieżąco regulował swoje zobowiązania finansowe, w tym wobec powódki, mając wobec niej tylko niewielką zaległość w chwili dokonywania darowizny a w chwili złożenia wniosku do sądu o zgodę na darowiznę nie posiadał żadnego zadłużenia wobec powódki. Podkreślono, że decyzje o przekazaniu majątku podjął z powodów prywatnych tj. z uwagi na charakter nieformalnego związku z S. F. oraz chęć zabezpieczenia dzieci na przyszłość.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowę darowizny zawartą w dniu 6 października 2010 r. w D. przed notariuszem G. M. (Rep. A nr (...)) pomiędzy darczyńcą G. K. a obdarowanymi małoletnimi A. K. i W. K. reprezentowanymi przez matkę S. F., w której G. K. darował w udziałach po 1/2 A. K. i W. K. nieruchomość zabudowaną położoną w G. gmina Z. działka nr (...) o powierzchni 1,1611 ha, dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...)

- w celu zaspokojenia wierzytelności powódki wynikającej z prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 14 lutego 2011 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie IX GNc 87/11 nakazującego zapłacić G. K. na rzecz powódki kwotę 114.363,78 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania oraz zasądził od pozwanych A. K. i W. K. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 8.617 złotych, w tym 3.617 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

G. K. pozostaje od wielu lat w związku konkubenckim z S. F.. Ze związku tego pochodzi dwoje dzieci : W. K. urodzony (...) i A. K. urodzoną (...).

G. K. od 2002 roku prowadził działalność gospodarczą. Od kwietnia 2003 roku do stycznia 2012 prowadził firmę PHU (...) G. K. jako osoba fizyczna na własny rachunek. W ewidencji działalności gospodarczej jako siedziba zakładu głównego zapisano: ul. (...), G., jako oddział lub inne miejsce wykonywania działalności min. ul. (...), G.

W 2004 roku powstała (...) Spółka z o.o. z siedzibą przy ul. (...) w G., w której G. K. miał 99 % udziałów a S. F. 1 %. W okresie działania spółki przedsiębiorstwo PHU (...) G. K. wynajmowało spółce budynek magazynowo - biurowy przy ul. (...) wystawiając faktury dla G. K.. Spółka w okresie swej działalności była głównym źródłem dochodów G. K.. Był w niej zatrudniony za wynagrodzeniem. Spółka przestała działać w pod koniec 2009 roku. Wierzycielem spółki byli min. (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W..

W dniu 10 marca 2010r. rozpoczęła działalność gospodarczą S. F. o tym samym profilu co jej konkubent (sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego) pod nazwą PHU (...) S. F.. W ewidencji jako główne miejsce wykonywania działalności figuruje ul. (...), G., jako adres dodatkowych miejsc wykonywania

działalności min. (...), G.. Spółka kupowała materiały min. od PHU (...)G. K.. Działalność tą faktycznie prowadzi od początku G. K..

G. K. w marcu i kwietniu 2010r. kupił od spółki (...) materiały budowlane za kwotę 63.121 złotych z terminem zapłaty w styczniu – lutym 2012. W dniu 15 kwietnia 2010 G. K. jako dłużnik zawarł z (...) Spółką z o.o. z siedzibą w W. jako cesjonariuszem i (...) Spółką z o.o. jako cedentem, umowę cesji wierzytelności na zabezpieczenie wierzytelności cesjonariusza wobec cedenta w kwocie 63.121,71zł przy czym cedent oświadczył, że jest wierzycielem dłużnika w łącznej kwocie 63.121,71 zł i przelał na cesjonariusza opisaną wierzytelność wobec dłużnika celem zabezpieczenia a G. K. zobowiązał się do zapłaty na konto powoda wskazanej kwoty w styczniu – lutym 2012. Zawarcie tej umowy było warunkiem współpracy powódki z PHU (...) G. K.

G. K. dokonywał w 2010 roku w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zakupów materiałów budowlanych do dalszej odsprzedaży, min. dla PHU (...) i tak : w styczniu 2010 na łączną kwotę 560,94, w lutym 2010 na łączną kwotę 2.534,79 zł, w marcu 2010 na łączną kwotę 13.366 ,57 zł, w kwietniu 2010 na łączną kwotę 57.384,98 zł, w maju 2010 na łączną kwotę 62.955,94 zł, w czerwcu 2010 na łączną kwotę 32.083,79 zł, w lipcu 2010 na łączną kwotę 38.401,20 zł, w sierpniu 2010 na łączną kwotę 55.016,28, z czego do zapłaty pozostaje 8.958,14 zł, we wrześniu 2010 na łączną kwotę 9.263,12 , z czego do zapłaty pozostaje 5.744,05 zł.

Pod koniec sierpnia 2010 G. K. posiadał dłużników. (...) spółka z o.o. była mu winna kwotę 27.362,88 zł, zasądzoną nakazem zapłaty z dnia 16 kwietnia 2010 w sprawie VGnC 550/10 Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. oraz 83.450 zł. zasądzoną nakazem zapłaty z dnia 16 kwietnia 2010 w sprawie I Nc 196 /11 Sądu Okręgowego w Szczecinie. J. J. był mu winny 79.691 zł, K. K. 8.025,62 zł. Miał też drobniejszych dłużników. Od połowy sierpnia 2010 (...) Spółka z o.o. zaprzestała też płacenia comiesięcznych należności G. K.. Latem 2010 G. K. był już wpisany w Krajowym Rejestrze dłużników. G. K. nie zapłacił wymagalnych 14 sierpnia 2010 oraz 6 , 12 i 13 września 2010 należności (...) SA w łącznej kwocie 41.653,36 złotych z tytułu zakupionych towarów.

Do dnia 6 października 2010 majątek G. K. stanowiły :

-nieruchomość zabudowana położona w G. gmina Z. działka nr (...) o powierzchni 1,1611 ha , dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) obciążona hipoteką umowną zwykłą w kwocie 10.370 CHF oraz kaucyjna do kwoty 5.185 CHF na rzecz banku (...) , przy czym do spłaty na poczet kredytu zabezpieczonego obu hipotekami pozostawało 15.603 złote oraz dwoma hipotekami umownymi zwykłymi w kwotach 120.000 złotych i 60.000 złotych na rzecz (...) Fundacji (...) , przy czym do spłaty pozostawało 47.150 i 36.740 złotych

-nieruchomość zabudowana budynkiem magazynowo-usługowym położona w G. przy ul. (...) o powierzchni 0,1487 , dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną dla zabezpieczenia kredytu udzielonego przez (...) SA z dnia 19 lipca 2010 hipoteką umowną w wysokości 465.000 złotych oraz hipoteką kaucyjną do kwoty 93.000 a do spłaty pozostawała niemal cała kwota udzielonego kredytu w wysokości 465.000 złotych

-udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności (współwłasność z S. F.) lokalu mieszkalnego o powierzchni 35,92 m2 przy ul. (...) , dla którego Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) , bez obciążeń

-udział w wysokości 1 / 2 (współwłasność z S. F.) w prawej własności lokalu mieszkalnego (3 pokoje + kuchnia + łazienka) o powierzchni 95,36 m2 położonego w G. przy ul. (...) , dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną w 2007 roku hipoteką umowną łączną w wysokości 347.310 złotych , z której do spłaty pozostawało 268.111 złotych

-udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności garażu (współwłasność z S. F.), położonego w G. przy ul. (...) dla którego Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną w 2007 roku hipoteką umowną łączną w wysokości 347.310 złotych , z której do spłaty pozostawało 268.111 złotych

-udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności (współwłasność z S. F.) lokalu mieszkalnego (1 pokój + pokój z aneksem kuchennym + łazienka) o powierzchni 35,82 m² położonego w G.przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną w 2009 roku hipoteką umowną łączną w wysokości 228.650 złotych , z której do spłaty pozostawało 133.010 złotych

-udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności garażu (współwłasność z S. F.), położonego w G. przy ul. (...) dla którego Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną w 2009 roku hipoteką umowną łączną w wysokości w wysokości 228.650 złotych , z której do spłaty pozostawało 133.010 złotych

-udział w wysokości 200 / 20000 w nieruchomości – działka nr (...) o obszarze 1,840 ha położona w (...) przy ul. (...) kw nr (...)

-udział w wysokości 58100/14841000 w nieruchomości – działka nr (...) o obszarze 0,3972 ha położona w (...) opisana w podrubryce 141 – urządzenie „śmietnik” gruntowej budynku i urządzenia stanowiące odrębną nieruchomość kw nr (...)

-udział w wysokości 1 / 2 w samochodzie ciężarowym marki I. (...) (współwłasność z kredytującym bankiem)

-udział w wysokości 1 / 2 w samochodzie osobowym marki C. (...) (współwłasność z kredytującym bankiem)

-pryczepa kempingowa rocznik 1991

W dniu 6 października 2010r. w D. przed notariuszem G. M. (Rep. A nr (...)) G. K. podarował małoletnim A. K. i W. K. reprezentowanym przez matkę S. F. w udziałach po 1 / 2 nieruchomość zabudowaną położoną w G. gmina Z. , działkę nr (...), o powierzchni 1,1611 ha , dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...). W umowie ustanowiono też na rzecz G. K. nieodpłatna, dożywotnią służebność mieszkania polegająca na prawu korzystania z całej nieruchomości, wszystkich pomieszczeń mieszkalnych i pomieszczeń gospodarczych . Jednocześnie Wartość nieruchomości ustalono na 100.000 złotych a wartość służebności na 40.000 złotych. Darowizny dokonano za zezwoleniem Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 sierpnia 2010 na wniosek G. K. i S. F. z dnia 14 czerwca 2010.

W dniu 2 listopada 2010 G. K. z S. F. sprzedali lokal mieszkalny przy ul. (...) za cenę 140.000 zł. Uzyskane środki 70.000 zł. G. K. przeznaczył na spłatę wierzycieli, w tym na rzecz powódki zapłacił w dniu 4 listopada kwotę 20.303,84 zł.

W dniu 27 grudnia 2010 G. K. sprzedał S. F. na potrzeby jej działalności gospodarczej nieruchomość zabudowaną budynkiem magazynowo - usługowym położoną w G. przy ul. (...) o powierzchni 0,1487, dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) obciążoną hipoteką umowną w wysokości 465.000 złotych oraz hipoteką kaucyjną do kwoty 93.000 za cenę 562.500 brutto. W umowie zapisano, że z kwoty tej zapłaciła już 112.500 zł, a resztę ceny w kwocie 450.000 zobowiązała się zapłacić z kredytu bankowego na pokrycie zadłużenia obciążającego nieruchomość.

G. K. nadal dokonywał w 2010r. roku zakupów materiałów budowlanych do dalszej odsprzedaży w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. i tak :w październiku 2010 na łączną kwotę 97.066,33 zł, z czego do zapłaty pozostaje 97.066,33zł, w listopadzie 2010 na łączną kwotę 1.092,69zł, z czego do zapłaty pozostaje 1.092,69 zł. G. K. nie zapłacił powódce do dnia orzekania za zakupy materiałów budowlanych o łącznej wartości 112.065,52 złote dokonane w okresie sierpień- październik 2010r. W dniu 14 lutego 2011r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie IX GNc 87 / 11 wydał nakaz zapłaty nakazujący zapłacić G. K. na rzecz powódki kwotę 114.363,78 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2011 do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

W dniu 25 maja 2011 (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. złożył wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi G. K.. Zajęte zostały udziały dłużnika w nieruchomościach objętych (...) i (...). Dokonano wyceny opisu i oszacowania garażu, dla którego urządzona jest (...).

Majątek G. K. na dzień wyrokowania to :

1. udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności (współwłasność z S. F.) lokalu mieszkalnego (3 pokoje + kuchnia + łazienka) o powierzchni 95,36 m² położonego w G.. przy ul. (...) , dla którego Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną w 2007 roku hipoteką umowną łączną kaucyjną w wysokości 347.310 złotych, z której do spłaty na dzień 1 marca 2013 pozostaje 262.762 złotych
2. udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności garażu (współwłasność z S. F.), położonego w G. przy ul. (...) dla którego Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) o wartości udziału 10.250 złotych z ustanowioną w 2007 roku hipoteką umowną łączną kaucyjną w wysokości 347.310 złotych, z której do spłaty na dzień 1 marca 2013 pozostaje 262.762 złotych
3. udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności (współwłasność z S. F.) lokalu mieszkalnego (1 pokój + pokój z aneksem kuchennym + łazienka) o powierzchni 35,82 m² położonego w G. przy ul. (...), dla której Sąd rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną w 2009 roku hipoteką umowną łączną kaucyjną w wysokości 228.650 złotych, z której do spłaty na dzień 1 marca 2013 pozostaje 132.379 złotych
4. udział w wysokości 1 / 2 w prawie własności garażu (współwłasność z S. F.), położonego w G. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) z ustanowioną w 2009 roku hipoteką umowną łączną kaucyjną w wysokości 228.650 złotych, z której do spłaty na dzień 1 marca 2013 pozostaje 132.379 złotych
5. udział w wysokości 200 / 20000 w nieruchomości – działka nr (...) o obszarze 1,840 ha położona w G. przy ul. (...) kw nr (...)
6. udział w wysokości 58100/14841000 w nieruchomości – działka nr (...) o obszarze 0,3972 ha położona w G. opisana w podrubryce 141 – urządzenie „śmietnik” gruntowej budynku i urządzenia stanowiące odrębną nieruchomość kw nr (...)
7. przyczepa kempingowa rocznik 1991

G. K. posiada wierzytelność wobec (...) spółka z o.o. w kwocie 27.362,88 złotych , zasądzoną nakazem zapłaty z dnia 16 kwietnia 2010 w sprawie VGNC 550/10 Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. oraz 83.450 złotych zasądzoną nakazem zapłaty z dnia 16 kwietnia 2010 w sprawie I Nc 196 /11 Sądu Okręgowego w Szczecinie. Spółka nie posiada majątku. G. K. posiada wierzytelność w wysokości 8.0125,62 złote (plus odsetki i koszty procesu) wobec K. K. stwierdzoną nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 31 sierpnia 2010 w sprawie VGNC 2058/10 zadłużenie powstało w lipcu – sierpniu 2010. Egzekucja wobec K. K. jest bezskuteczna. G. K. posiada wierzytelność wobec J. J. w wysokości 79.691 złotych (plus odsetki i koszty procesu) stwierdzoną nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 6 października 2010 w sprawie I Nc 54 / 10, zadłużenie powstało najpóźniej w sierpniu 2010. Egzekucję skierowano do wierzytelności J. J. i nie udało się uzyskać żadnej kwoty.

G. K. nie jest aktualnie właścicielem żadnego samochodu. C. (...) sprzedał komornik latem 2012. Nadal posiada I., z tym że bank wypowiedział umowę kredytową, wartość pojazdu nie pokrywa zaległości wobec kredytodawcy. G. K. nie posiada aktualnie wierzytelności wobec Urzędu Skarbowego z tytułu nadpłaty podatku.

Przeciwko G. K. na dzień 28 września 2013 prowadzonych było dziesięć postępowań egzekucyjnych, których łączna kwota zadłużenia wraz z kosztami egzekucji wynosiła 1.532.569,41 złotych.

Powódka nie uzyskała zaspokojenia swej wierzytelności. PHU (...) S. F. nadal prowadzi działalność gospodarczą na nieruchomości przy ul. (...), G., czym zajmuje się G. K.. S. F. prowadzi kiosk (...). A. i W. K. zamieszkują wraz z matką w G., tu chodzą do szkoły.

Po dokonaniu takich ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest w całości uzasadnione, a za podstawę odpowiedzialności pozwanych wskazał art. 527 – 530 k.c.

Wskazał, że celem tzw. skargi paulińskiej jest ochrona wierzyciela przed krzywdzącym go działaniem dłużnika. Przesłankami udzielenia wierzycielowi takiej ochrony na gruncie kodeksu cywilnego są: 1) istnienie podlegającego ochronie interesu wierzyciela w postaci wierzytelności, 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią, 3) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika, 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, 5) uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią, 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze, chyba, że korzyść majątkową uzyskała bezpłatnie.

Sąd wskazał, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 §2 k.c.). Oceny tej dokonuje się według chwili wystąpienia wierzyciela ze skargą paulińską, a nadto według daty zamknięcia rozprawy jeżeli w toku procesu doszło do zamian w tym zakresie, a nie według chwili dokonywania czynności. Stwierdził też sąd, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 k.c. oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności przysługującej przeciwko temu dłużnikowi. Obowiązkiem sądu jest ustalenie, czy zaskarżona czynność prawna dłużnika spowodowała powstanie takiego stanu faktycznego, w którym zachodzi niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Sąd podkreślił, że dłużnik jest niewypłacalny nie tylko wtedy gdy nie ma już żadnego majątku, ale również wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka, gdy brak realnej możliwości ściągnięcia wierzytelności.

Sąd meriti wskazał, że dla przyjęcia, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli nie jest koniecznym ustalenie, że działał on w celu ich pokrzywdzenia. Przyjmuje się, że wystarczająca jest świadomość dłużnika, że dokonywana przez niego czynność prawna może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia. Dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, jeżeli ma rozeznanie, że w następstwie dokonanej czynności ucierpi materialny interes wierzyciela. Świadomość ta musi istnieć w chwili dokonywania czynności. Nie musi być ona wynikiem wyłącznie stanu niewypłacalności dłużnika w chwili dokonania czynności. Zauważył Sąd, że domniemanie z art. 529 k.c. ma na celu pomóc wierzycielowi, ale wykazanie tej okoliczności może nastąpić wszelkimi środkami dowodowymi. Zaskarżona czynność prawna nie musi być przy tym jedyną przyczyną niewypłacalności, ale może być jedną z wielu.

Odnosząc się do ostatniej z przesłanek wymienionych przez art. 527 par 1 k.c., to wskazał Sąd, że w przypadku osób małoletnich istotna jest wiedza ich przedstawicieli ustawowych. Natomiast jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528 k.c.).

Stwierdził też Sąd, że nieco inaczej wygląda sytuacja procesowa, gdy ze skargą paulińska zamierza wystąpić wierzyciel, którego wierzytelność powstała dopiero po dokonaniu przez dłużnika czynności, w wyniku której stał się niewypłacalny. Przepisy artykułów 527- 529 k.c. stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. W tej sytuacji istotny jest charakter czynności tj. gdy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową nieodpłatnie wierzyciel nie musi wykazywać, że osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała (art. 530 k.c. zdanie 2), albowiem art. 528 k.c. nadal znajduje odpowiednie zastosowanie. Podkreślił także Sąd, że ustanowienie służebności w przedmiotowej umowie darowizny nie stanowiło o jej odpłatności, albowiem nieodpłatność tej czynności wynika z definicji samej umowy darowizny zawartej w art. 888 par 1 k.c. W ocenie Sądu meriti ustanowienia służebności, której wartość wyceniono na kwotę jak w umowie nie można uznać za ekwiwalent prawa własności przenoszonej nieruchomości.

Podkreślił Sąd, że pozwani nie kwestionowali istnienia wierzytelności powoda wobec dłużnika i jej wysokości, zresztą stwierdzonych prawomocnym nakazem zapłaty dnia 14 lutego 2011 wydanym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie IX GNc 87 / 11. W ocenie tego sądu okoliczność, że wszystkie kwoty należne za zakupy z sierpnia –października 2010r. zasądzone nakazem zapłaty były jeszcze niewymagalne na dzień 6 października 2010r nie świadczyła o tym, że powód nie był jeszcze wierzycielem G. K.. Podniesiono, że dla skorzystania ze skargi paulińskiej przez wierzyciela nie jest koniecznym, aby nawet w dacie wniesienia pozwu wierzytelność była wymagalna.

Wskazał Sąd, że wykazanie niewypłacalności dłużnika należało do obowiązków powoda. Stwierdził przy tym, że do zastosowania skargi paulińskiej nie jest konieczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego i przeprowadzenie nieskutecznej egzekucji. Wystarczy wykazanie, że wobec stanu majątku dłużnika niemożliwe jest zaspokojenie wierzytelności skarżącego. Wierzyciel może wykazywać niewypłacalność dłużnika za pomocą wszelkich dowodów. Z bezzasadny uznał Sąd zarzut pozwanych, że powód nie skierował egzekucji do całego majątku dłużnika, wobec czego jego żądanie z góry zasługuje na oddalenie, podnosząc, że znana jest wysokość wierzytelności powoda, a z pisma komornika wynika, że przeciwko dłużnikowi toczą się post postępowania egzekucyjne, w których należności dochodzone przez wierzycieli wraz z kosztami postępowania wynoszą 1.532.569,41 złotych .

Odnosząc się do opartego na treści art. 533 k.c. zarzutu pozwanych, że dłużnik nadal posiada szereg nieruchomości, ruchomości i wierzytelności, z których powód może się zaspokoić stwierdził Sąd, że zwolnienie się od zadośćuczynienia może być skuteczne jedynie wtedy, gdy wartość mienia odpowiada uzyskanej przez osobę trzecią korzyści majątkowej i gdy mienie to może rzeczywiście służyć zaspokojeniu wierzyciela. Podkreślono, że chodzi o wskazanie takiego mienia dłużnika, co do którego można – z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością przyjąć, iż pozwoli na zaspokojenie wierzyciela. W związku z tym Sąd wskazał, że aczkolwiek dłużnik posiada majątek, to jednak skierowanie doń egzekucji nie przyniesie w ocenie sądu zamierzonego przez wierzyciela celu, a w każdym bądź razie nie da mu szybkiego zaspokojenia. Nieruchomości lokalowe są obciążone hipotekami. Wobec braku dowodów przeciwnych Sąd dał wiarę G. K., że lokale są warte odpowiednio 300.000 i 200.000 złotych, co przy obciążeniach hipotecznych jak w ustalonym stanie faktycznym, dać mogło dla wierzycieli kwotę rzędu 50.000 złotych (200.000 – 132.379 = 67.621 ; 300.000 – 262.762 = 37.238 a 67.379 + 37.238 = 104.859 ; 104.859 : 2 = 52.429, 50). Ponadto w ocenie sądu faktem powszechnie znanym jest to, że rynek nieruchomości jest obfity, stąd znalezienie kupca na udział w lokalu obciążonym tak wysokimi hipotekami, a już w szczególności zamieszkałym (w dodatku przez kobietę z dziećmi) było w ocenie sądu wysoce wątpliwe. Podniesiono też, że garaże są obciążone hipotekami łącznymi z lokalami, stąd mało prawdopodobne, aby ktoś je kupił samodzielnie lub aby bank wyraziłby zgodą na zwolnienie ich spod hipoteki. Dodano też, że jeden garaż był przedmiotem wyceny, wartość udziału dłużnika wyraża się kwotą 10.250 złotych. Drugi jest położony przy tej samej ulicy, stąd w ocenie Sądu można zakładać, że jego wartość będzie podobna. Z tych powodów Sąd uznał, że cały majątek nieruchomości dłużnika nie pozwoli na zaspokojenie należności powoda. Udział w śmietniku, jak i udział w drodze (jest to droga do magazynu S. F.) są w ocenie sądu niezbywalne bez nieruchomości z nimi funkcjonalnie powiązanych.

Co do samochodów wskazywanych w odpowiedzi na pozew przez pozwanych, to wskazał Sąd, że jeden jest własnością banku (dłużnik nadal go posiada ale posiadanie nie podlega egzekucji), drugiego nie ma, a trzeci (wspominany przez powoda M.) jest własnością S. F.. Wprawdzie G. K. posiada jeszcze przyczepę kempingową, rok produkcji 1991, ale trudno zakładać aby przedstawiała wartość, która czyniłaby egzekucję opłacalną. Wierzytelności zaś są nieściągalne, przy czym głównym dłużnikiem jest (...) spółka z o.o. Nadpłata z tytułu podatku na dzień orzekania nie istniała. Mając powyższe na względzie sąd przyjął, że dłużnik jest niewypłacalny.

Co do świadomości dłużnika co do pokrzywdzenia wierzycieli w dacie dokonywania darowizny wskazał Sąd, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, że zadłużenie G. K. przekraczało już wartość posiadanych przez niego nieruchomości w interesującym sąd okresie.

Stwierdził ponadto Sąd, że wartość nieruchomości w G. podana w umowie darowizny w ocenie sądu nie polega na prawdzie, albowiem we wniosku do Sądu Rejonowego w S. (k- 2 akt III RNsm 84 / 10) G. K. podał jako wartość

nieruchomości kwotę 750.504 złote, powołując się na operat szacunkowy rzeczoznawcy majątkowego B. K. z maja 2010r.

Podkreślił Sąd Okręgowy, że G. K. miał wiedzę, w jakich warunkach może utracić przedmiotową nieruchomość. Z jego zeznań wynikało, że od początku 2010r do momentu darowizny stan jego majątku nieruchomego nie ulegał zmianie. Wszystko było zabezpieczone hipotekami, więc praktycznie nie miał nic. Dlatego w ocenie Sądu niewątpliwie zdawał sobie sprawę, jakie znaczenie dla wierzycieli ma opisana w pozwie nieruchomość, a przede wszystkim równocześnie miał świadomość, że nieruchomość w G. była jedynie nieznacznie obciążona w stosunku do swej wartości (co opisał na k- 3 akt III Nsm 84 / 10 SR w S.).

Podniósł także Sąd, że nie jest prawdą, że kłopoty finansowe dłużnika zaczęły się dopiero pod koniec roku 2010 lub też na początku 2011. Przeczyły takiemu stanowisku zeznania samego G. K. i fakt dokonywania przez niego kolejnych rozporządzeń majątkowych w celu uzyskania środków pieniężnych na zaspokojenie wierzycieli. Podniesiono, że pod koniec 2009 problemy miała spółka (...), w której G. K. był głównym udziałowcem i to takie, że faktycznie zaprzestała działalności. Umowa cesji wierzytelności załączona do pozwu wykazywała także, że już na początku 2010r. G. K. był dłużnikiem powoda, aczkolwiek wierzytelność ta była jeszcze niewymagalna. Podkreślono przy tym, że G. K. zeznał, że podpisanie przez niego tej umowy było postawionym przez powoda warunkiem dalszej współpracy. O problemach finansowych powoda latem 2010r przekonały Sąd załączone przez pozwanych dołączone do odpowiedzi na pozew nakazy zapłaty, co prawda pochodzące z października 2010r , ale skoro powód domagał się w pozwach zapłaty odsetek od lipca – sierpnia 2010r , to co najmniej od tego momentu dłużnicy pozostawali w zwłoce.

Twierdzenie, że przyjętym jest w stosunkach gospodarczych płacenie zobowiązań ze zwłoką okazało się w ocenie Sądu gołosłownym, nadto świadczyło o braku płynności finansowej dłużnika powódki.

Wskazał Sąd, że już latem 2010r G. K. miał świadomość swoich problemów finansowych i planował zbycie lokalu, skoro wtedy proponował P. W. przejęcie mieszkania przy ul. (...) (a następnie samochodu). Ponadto wtedy figurował już w rejestrze dłużników. Dodał także Sąd, że odsetki od największych dłużników liczone są od lipca – sierpnia, a już w dniu 2 listopada 2010 r. G. K. zbył lokal przy ul. (...).

Z tych powodów w ocenie sądu dłużnik miał świadomość, że darowizna pokrzywdzi wierzycieli. Podkreślił, że pozwani nie wskazali, na jaki przyływ gotówki czekał, a z ustalonego stanu faktycznego wynikało, że tylko cud mógłby go uratować.

Mając powyższe na względzie sąd uznał, że w zakresie objętym dyspozycją art. 527 k.c. (co do wierzytelności istniejących w dacie darowizny) powód wykazał istnienie przesłanek pozwalających na uwzględnienie powództwa.

Co do zakupów dokonanych po dacie 6 października 2010r to wskazał Sąd, że podstawa żądania pozwu to poza art. 527 k.c. także art. 530 k.c.

Zauważył jednak Sąd, że w niniejszej sprawie powód miał możliwości dowiedzieć się o niekorzystnym dla niego rozporządzeniu dopiero w dniu 9 listopada 2010r. , kiedy to został dokonany wpis prawa własności nieruchomości na rzecz dzieci, a z księgi wieczystej wykreślono G. K.. Wskazał Sąd, że niezbędne dla uwzględnienia powództwa opartego o treść art. 530 k.c. jest wykazanie co najmniej tego, że w chwili dokonywania czynności dłużnik liczył się z tym, że w związku z jego działalnością może mieć wierzycieli i czynność jego może być połączona z ich krzywdą. Sąd, podzielając stanowisko wyrażone przez Sad Najwyższy, wskazał, że zamiar pokrzywdzenia , wymagany przez art. 530 k.c. , nie powinien podlegać zawężającej wykładni, gdyż z konieczności rzeczy czyniłoby to iluzoryczną ochronę przyszłych wierzycieli. W związku z tym świadomość możliwego pokrzywdzenia jest również wystarczająca do przyjęcia zamiaru pokrzywdzenia , albowiem działanie ludzkie obejmuje w zasadzie nie tylko następstwa zamierzone ale i te, których jakkolwiek nie chce się wywołać, przewiduje się jako możliwe, a zarazem objęte i wolą. Oznacza to, że zamiar pokrzywdzenia przyjąć należy także u tego, kto w chwili dokonywania czynności liczył się z tym, że w związku z jego działalnością może mieć wierzycieli i że czynność jego może być połączona z ich krzywdą.

Sąd Okręgowy podniósł, że G. K. z powódką pozostawali w stałych stosunkach gospodarczych. G. K. prowadził hurtownię zajmując się dystrybucją towaru nabytego u powódki. Podpisując umowę darowizny G. K. miał potrzebę dalszej współpracy z powodem, tym bardziej, że inny dostawca Y. czekał już od sierpnia – września na należne mu 41.653,36 złotych.

Wskazał Sąd, że złożone w sprawie listy płatności wykazują, że o ile do połowy 2010 roku opóźnienia PHU (...) G. K. w płatnościach wobec powódki były średnio rzędu kilku – kilkunastu dni, to w sierpniu opóźnienia przekraczały średnio 20 dni, by pod koniec września zbliżyć się do dwóch miesięcy, przy czym na przełomie września / października 2010r. płatności były ze zwłoką 20 – 30 dni. Powód zaprzestał płacenia zobowiązań wobec pozwanej w zasadzie (pomijając dwa – trzy drobne zakupy) po dniu 4 listopada 2010r. Wtedy to strony zaprzestały współpracy. Ostatnie zakupy miały co prawda miejsce w listopadzie, ale należność wyniosła zaledwie 1092,69 złotych i została zapłacona w dacie zakupu.

Zdaniem Sądu nie można powodowi odmówić ochrony z art. 530 k.c., albowiem postępowanie dłużnika rodziło zdaniem sądu w październiku 2010 uzasadnione przekonanie, że zapłata za towar z października 2010r. nastąpi i dopiero, gdy nadeszły terminy zapłaty, okazało się, że zapłaty brak, a obiecwana zapłata po sprzedaży mieszkania ograniczyła się do kwoty rzędu 20.000 złotych.

Takie ustalenie sądu nie oznaczało jednak, że i dłużnik w październiku 2010 miał podstawy żywić uzasadnione przekonanie, że podoła zapłacie, albowiem miał możliwość pełnej oceny swej sytuacji i takiej dokonał skoro zdecydował się na sięgnięcie celem spłaty do własnego majątku nieruchomości.

Sąd wskazał, że działa w zamiarze pokrzywdzenia także ten, kto posiadając zobowiązania, dokonuje darowizny jedynego składnika majątkowego wiedząc, że będzie zaciągał dalsze zobowiązania, których nie jest w stanie spełnić, a następnie doprowadza do podwojenia wysokości zobowiązań, z czym łączy się pokrzywdzenie wierzyciela, co jest objęte jego świadomym zamiarem. Wskazał przy tym Sąd, że nabycie w październiku 2010r, a więc w najbliższych dniach po darowiznie, a zwłaszcza dzień po darowiznie, towarów na tak wielką kwotę jak to miało miejsce, trudno uznać za przypadek. Podkreślono także, że powódka nie była jedynym wierzycielem G. K..

Sąd I instancji nie zanegował twierdzeń G. K., że dokonując darowizny chodziło mu o dobro dzieci, że jego zamiarem było utrzymanie rodzinnej nieruchomości w rodzinie. Wskazał jednak, że takie motywy działania nie zwalniają dłużnika od odpowiedzialności w warunkach art. 527 k.c. i art. 530 k.c., gdyż ustawodawca nie tylko przewidział dokonywanie przez dłużnika bezpłatnych przysporzeń na rzecz osób mu najbliższych, ale też powiązał z taką sytuacją niekorzystne dla odnoszących korzyść konsekwencje procesowe.

Tłumaczenie G. K., że w związku ze swoją chorobą alkoholową martwił się, że może mu się coś stać i została podjęta decyzja, że trzeba zabezpieczyć dzieci na start życiowy okazało się zrozumiałe tylko w kontekście okoliczności towarzyszących darowiznie ustalonych powyżej przez sąd. Sąd wskazał, że G. K. nie twierdził przecież, że mógł przepić nieruchomość w G.. Stąd powoływanie się na problem alkoholowy dłużnika w niniejszym procesie nie mogło spowodować oczekiwanych przez pozwanych skutków. Zauważył Sąd, że materiał zebrany w sprawie wskazuje na to, że powód miał zdolność świadomego i swobodnego kierowania swoim postępowaniem, gdyż do sądu i notariusza stawił się, z dużą dozą prawdopodobieństwa, trzeźwy. Sąd uznał, że z chronologii wydarzeń wynika, że G. K. ulegał chorobie alkoholowej, gdy pojawiały się problemy finansowe w działalności, a nie odwrotnie.

Zauważył też Sąd, że podnoszona przez pozwanych okoliczność, że to sam powód zmuszał PHU (...) do przyjmowania towaru ponad swe potrzeby jest gołosłowna.

Końcowo stwierdził także Sąd, że po obejrzeniu zdjęć posesji trudno uwierzyć, że przepisując nieruchomość na dzieci G. K. nie miał zamiaru „uciec z majątkiem”. Zdaniem sądu brak było w tej sprawie innej racjonalnej przyczyny podarowania nieruchomości małoletnim pozwany, jak uniknięcie egzekucji. Wskazano, że w wyniku darowizny dłużnik nadal ma możliwość czerpania korzyści z faktu posiadania tej właśnie nieruchomości. Nieruchomość

ta stanowiła siedzibę działalności gospodarczej G. K., następnie również S. F., a aktualnie prowadzi tam działalność tylko S. F., przy czym od początku jej działalności konkubent faktycznie prowadził tę działalność obok swojej.

Podkreślił też Sąd, że w wyniku darowizny i wyłączenia nieruchomości z majątku dłużnika jego rodzina i on sam nadal ma możliwość uzyskiwania dochodów w oparciu o tę właśnie nieruchomość. Nieruchomość magazynową sprzedał zresztą już bezpośrednio S. F.. Dodał Sąd, że małoletni pozwani nie mają swojego centrum życiowego w G., zamieszkują wraz z matką w G., tu chodzą do szkoły i na zajęcia dodatkowe.

Dlatego zdaniem sądu meriti ustalony stan faktyczny doprowadził do przekonania, że dłużnik dokonał darowizny po to, aby spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli min. powoda. W ocenie sądu zachodziły przesłanki do przyjęcia, że dłużnik zdawał sobie sprawę, że w przyszłości będzie odpowiadał za dług i dokonał czynności w celu pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli (art. 530 k.c.).

Mając powyższe na względzie Sąd uwzględnił powództwo w całości. O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. obciążając pozwanych kosztami procesu.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodzili się pozwani, którzy zaskarżyli wyrok w całości, zarzucając:

1.naruszenie art.527§1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd I instancji, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,

2. naruszenie art.530§1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd I instancji, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli,

3. błąd w ustalaniu stanu faktycznego niniejszej sprawy mający istotny wpływ na wynik sprawy polegający na pominięciu zbadania stanu faktycznego w zakresie ustalenia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i przyszłych wierzycieli na dzień 6 października 2010r.,

4. błąd w zaważeniach Sądu mający istotny wpływ na wynik sprawy polegający na przyjęciu, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i przyszłych wierzycieli,

5. błąd w zważeniach Sądu I instancji mający istotny wpływ na wynik sprawy polegający na ustaleniu, iż czynność dłużnika polegająca na dokonaniu darowizny na rzecz małoletnich dzieci w zamian za obciążenie przedmiotu darowizny nieodpłatną, dożywotnią służebnością mieszkania na rzecz G. K. polegająca na korzystaniu z całej nieruchomości nie miała charakteru odpłatnego,

6. zdawkowe, pobieżne i niepełne przeanalizowanie w uzasadnieniu wyroku problemu choroby alkoholowej dłużnika w kontekście przesłanki ekskulpacyjnej w zakresie świadomości pokrzywdzenia wierzycieli bądź przyszłych wierzycieli,

7. błędne i bezpodstawne zastosowanie domniemań faktycznych z art.528 k.c. i w związku z powyższym naruszenie art. 6 k.c. poprzez odwrócenie ciężaru dowodu z powódki na pozwanego w zakresie udowodnienia świadomości pokrzywdzenia wierzycieli bądź przyszłych wierzycieli i przyjęcie, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy rzeczywistości, nie wiedział o tym, że w wyniku czynności może nastąpić pokrzywdzenie wierzycieli, bądź przyszłych wierzycieli.

Wskazując na takie zarzuty apelujący wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów sądowych za I i II instancję od powódki solidarnie na rzecz pozwanych według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na brak rozpoznania istoty zarzutu pozwanych odnośnie braku świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli bądź przyszłych wierzycieli.

Apelujący złożyli też wnioski o :

-zwrócenie się do Komendy Powiatowej Policji w S. (...) S. ul. (...) celem ustalenia ilości interwencji na nieruchomości oraz o wskazanie, ile interwencji na nieruchomości w G. było przeprowadzonych i w jakim okresie, czego dotyczyły,

-przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychiatry i psychologa co do stanu psychicznego i psychiatrycznego G. K., jego zdolności do ustalenia, czy w kontekście zaawansowanej choroby alkoholowej w okresie dokonywania darowizny, tj. w dniu 6 października 2010r. był on świadomy pokrzywdzenia wierzycieli lub przyszłych wierzycieli.

W uzasadnieniu apelacji pozwani podnieśli, że nie mogą się zgodzić z ustaleniami Sądu I instancji, iż dokonana czynność przekazania nieruchomości w zamian za służebność mieszkania na rzecz G. K. została dokonana ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a tym bardziej ze świadomością pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Zarzucili, że G. K. nie można postawić zarzutu, iż dokonując darowizny na rzecz swoich dzieci w zamian za ustanowienie na jego rzecz nieodpłatnej, dożywotniej służebności mieszkania polegającej na korzystaniu z całej nieruchomości, zamierzał pokrzywdzić tą czynnością wierzycieli, czy tym bardziej przyszłych wierzycieli. Podnieśli, że w wyniku umowy darowizny w zamian za służebność pozwani nie nabyli korzyści majątkowej bezpłatnie, lecz była umową odpłatną, co dyskwalifikuje zważenia sądu i posłużenie się domniemaniem z art.528 k.c., odwracającym ciężar dowodu w zakresie udowodnienia świadomości dłużnika w zakresie pokrzywdzenia wierzycieli. Zarzucono, że w wyniku darowania ze służebnością nieruchomość została obciążona w min. 40 %, stąd trudno uznać taką czynność za nieodpłatną, skoro w jej wyniku obdarowywani będą musieli znosić ciężar o wartości min.40% nieruchomości. Wskazano, że być może świadczenia wzajemne związane z daną umową nie są ekwiwalentne, lecz nie można uznać, iż tylko jedna strona coś zyskuje pod tytułem darmym kosztem drugiej strony. Dodano, że ustanowienie służebności było warunkiem sine qua non przekazania nieruchomości, na co zgodę wyraził Sąd Rejonowy w S., gdyż niewątpliwie takie obciążenie było czynnością przekraczającą zwykły zarząd majątkiem dziecka. Mając powyższe na uwadze w ocenie apelujących należało uznać przedmiotową czynność za odpłatną, a nie za nieodpłatną i w konsekwencji nałożyć na stronę powodową obowiązek udowodnienia, iż osoba trzecia wiedziała, że dłużnik zamierza pokrzywdzić swoich wierzycieli i przyszłych wierzycieli. Podkreślono w związku z tym, że działanie ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli polega na pozytywnej wiedzy dłużnika, że są zobowiązania (długi) bez względu na to czy sporne, czy jeszcze niewymagalne, że w następstwie czynności prawnej określone składniki wyjdą z jego majątku, a w konsekwencji będą problemy z zaspokojeniem wszystkich lub niektórych wierzycieli w chwili jej dokonywania lub w przyszłości. Wiedza ta powinna być badana na chwilę dokonywania czynności. Wskazano, że powódka nie udowodniła świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, więc powództwo powinno zostać oddalone.

Dodano także, że brak analizy stanu świadomości dłużnika na dzień dokonania darowizny dyskwalifikuje zapadłe orzeczenie i nie może uzasadniać uznania, iż powódka udowodniła swoje roszczenie. Apelujący podnieśli też, że w zakresie ustalenia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli Sąd również zbagatelizował i niedostatecznie wyjaśnił oczekiwanie dłużnika na uzyskanie dochodów z zakresu posiadanych własnych wierzytelności.

Zarzucono, że dłużnik na chwilę darowizny miał majątek, na bieżąco spłacał swoje zobowiązania oraz sam posiadał znacznie wierzytelności. Mógł więc uznawać w chwili dokonywania umowy z osobą trzecią, iż nie spowoduje ona pokrzywdzenia wierzycieli, a wierzytelności w stosunku do niego i jego własne zostaną spłacone.

Końcowo podkreślono, że Sąd ponadto w kontekście nieprawidłowego ustalania świadomości pokrzywdzenia wierzycieli zdawkowo i pobieżnie przeanalizował problem choroby alkoholowej dłużnika, która jako przesłanka egzoneracyjna uzasadniała dodatkowo twierdzenia dłużnika o braku świadomości pokrzywdzenia wierzycieli.

Na rozprawie apelacyjnej powódka wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelacja pozwanych okazała się nieuzasadniona, a argumentacja w niej przedstawiona nie mogła stanowić podstawy do weryfikacji orzeczenia w postulowanym przez skarżących kierunku.

Syntetycznie rzecz ujmując przedmiotem niniejszego postępowania jest roszczenie wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wobec syna dłużnika G. K. - W. K. i córki dłużnika – A. K. o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny nieruchomości. To, że powód jest wierzycielem darczyńcy G. K. nie było kwestionowane przez strony, a jedynie dłużnik uważał, iż jego wierzytelności jeszcze nie istnieją, bądź nie są wymagalne.

Powyższe żądanie powoda wpisuje się w podstawy skargi paulińskiej stypizowanej w art. 527 k.c.- 534 k.c. Przesłankami warunkującymi możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony przewidzianej skargą paulińską są następujące okoliczności: istnienie wierzytelności; dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika; dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią oraz działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Dla możliwości skorzystania ze skargi paulińskiej wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady - zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. - obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika, chyba, że w szczególnych przypadkach, w których występują domniemania prawne tj. art. 527 § 3 k.c., 529 k.c. ciężar dowodu jest przerzucony na stronę pozwaną. Wszak to w jej interesie jest obalenie obciążającego pozwanego domniemania prawnego. Jeżeli zaś nie zdoła tego uczynić ponosi ujemne konsekwencje procesowe w postaci przegrania sprawy (co oczywiste, przy sprostaniu przez powoda wykazania pozostałych okoliczności skargi paulińskiej).

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż istnienie wierzytelności podlegającej ochronie zostało w sposób prawidłowy wykazane przez powoda. Przedłożył on bowiem prawomocny nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14.02.2011 r. o sygn. akt IX GNC 87/11 przeciwko dłużnikowi G. K.. Na gruncie rozpoznawanej sprawy istnienie wierzytelności nie było co do zasady kwestionowane przez pozwanych.

Dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią (G. K. ze swoimi dziećmi – pozwany) nie było kwestionowane przez strony.

Pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika wedle definicji pokrzywdzenia wynikającej z treści art. 527 § 2 k.c., a mianowicie powstanie niewypłacalności dłużnika, bądź pogłębienie niewypłacalności zostało potwierdzone przez samego dłużnika, który zeznał, że od momentu darowizny stan jego majątku nie uległ zmianie, wszystko było zabezpieczone hipoteką, więc praktycznie nie miał nic (k. 156- 162).

Przy czym wskazać trzeba, iż wystarczające do uwzględnienia powództwa było uznanie, iż dokonanie zaskarżonej przez wierzyciela czynności spowodowało niewypłacalność dłużnika, bądź zwiększyło jego niewypłacalność (podobnie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2004r. sygn. akt II CK 128/04, Biul.SN 2005/2/16).

Wskazać należy, że na dzień orzekania dłużnik nie miał majątku, z którego powód mógłby uzyskać zaspokojenie bez dodatkowych kosztów i w niedługim czasie, zaś Sąd Okręgowy ustalił, a apelujący tego nie zakwestionowali, że przeciwko dłużnikowi G. K. na dzień 28 września 2013 roku prowadzonych było dziesięć postępowań egzekucyjnych, których łączna kwota zadłużenia wraz z kosztami egzekucji wynosiła 1.532.569,41 złotych.

Analiza apelacji wskazuje, iż pozwani upatrywali wadliwości rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w wadliwym przyjęciu przez Sąd, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli oraz jakoby pozwani wiedzieli o świadomości działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli, pozwani byli zorientowani w sytuacji majątkowej ojca, a przyczyną dokonania darowizny nie był stan zdrowia G. K.. Tym samym pozwani zarzucają Sądowi naruszenie art. 233 k.p.c.

Tymczasem zdaniem Sądu Apelacyjnego, dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów, wbrew odmiennemu stanowisku apelujących, kwestionujących część dokonanych przez ten Sąd ustaleń faktycznych, nie narusza dyrektyw wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. Jest ona logiczna, spójna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego oraz – wbrew zarzutom pozwanych – nie pomija okoliczności istotnych dla prawidłowości procesu wnioskowania, ani nie

pozostaje w sprzeczności z treścią zgromadzonych dowodów. Ustalenia i argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd odwoławczy uznaje za własną, co czyni niecelowym ich powtarzanie. Nadto wersja zdarzeń przyjęta przez Sąd Okręgowy odnośnie spełnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanych wpisujących się w treść skargi pauliańskiej jest zgodna z doświadczeniem życiowym i zgromadzonym materiałem dowodowym.

Odnosząc się do zarzutu nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy braku świadomości pozwanych co do dokonania czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela należy wskazać, jak uczynił to również Sąd Okręgowy, na regulację art. 528 k.c., łagodzącą przesłanki uzasadniające wniesienie skargi pauliańskiej w przypadku, gdy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową nieodpłatnie, poprzez zwolnienie wierzyciela z obowiązku wykazywania złej wiary, o której mowa w art. 527 § 1 k.c. Innymi słowy, badanie świadomości osoby trzeciej co do pokrzywdzenia wierzycieli wskutek dokonanej czynności o charakterze nieodpłatnym, jest zbędne, bowiem nawet w przypadku przyjęcia, iż nie wiedzieli o pokrzywdzeniu, tak jak podnoszą w niniejszej sprawie pozwani czynność prawna jest bezskuteczna, o ile zająd pozostałe przesłanki z art. 527 k.c. Wskazać też trzeba na domniemanie wynikające z art. 529 k.c., który stanowi, że jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, że działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Domniemanie zawarte w tym przepisie nie zostało w ocenie sądu odwoławczego obalone przez apelujących.

Odnosząc się do stanowiska pozwanych wyrażonego w apelacji wskazać trzeba, że dla skuteczności skargi pauliańskiej nie jest konieczne, by w zamiarze dłużnika leżało pokrzywdzenie wierzycieli ani też by zamiar ten skierowany był przeciwko określonemu wierzycielowi. Wystarczy, że dłużnik ma świadomość pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość taka istnieje, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie (A. Ohanowicz (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 948; M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1259). Do przyjęcia, że dłużnik dokonywał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wystarczy by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Nie jest przy tym konieczne, aby świadomość pokrzywdzenia dotyczyła konkretnego wierzyciela, w szczególności tego, który wystąpił ze skargą pauliańską. Wystarczy świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować pokrzywdzenie ogółu jego wierzycieli. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli powinna towarzyszyć dłużnikowi w chwili dokonywania czynności prawnej. W razie dokonania czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli przez pełnomocnika lub prokurenta do zaskarżenia takiej czynności wystarczy świadomość mocodawcy (dłużnika) lub umocowanego (pełnomocnika, prokurenta). Natomiast w przypadku, gdy czynność jest dokonywana przez przedstawiciela ustawowego świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi mieć ów przedstawiciel. Ciężar udowodnienia, że dłużnik dokonał zaskarżoną czynność prawną ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, obciąża powoda. Wykazanie przesłanki pokrzywdzenia wierzycieli skargi pauliańskiej ułatwiają ponadto domniemania prawne wynikające z art. 529 k.c.

W tym miejscu podkreślić należy, że pozwani w dacie dokonywania zaskarżonej czynności byli małoletni, W. miał 9 lat, a A. 8 lat. Ich interesy reprezentowała ich matka-S. F., która pozostaje w związku formalnym z dłużnikiem od ponad 20 lat i od tego czasu prowadzi wspólne gospodarstwo domowe (zeznania G. K. k.157). Oczywistym jest zatem, że oboje rodzice pozwanych, z których ojciec był darczyńcą, mieli pełną orientację o sytuacji finansowej darczyńcy-dłużnika powódki.

Skarżący niewątpliwie, wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji, uzyskali korzyść majątkową nieodpłatnie, a korzyścią tą jest uzyskanie przez skarżących bezpłatnie udziału w nieruchomościach, szczegółowo opisanych w treści pozwu. Obciążenie nieruchomości służebnością, na nieodpłatność darowizny nie ma wpływu. W tym miejscu wskazać trzeba także na zeznania dłużnika – G. K. złożone w sprawie III RNsm 84/10 w dniu 4 sierpnia 2010r przed Sądem Rejonowym w S. w sprawie o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zwykły zarząd majątkiem małoletnich pozwanych (k. 31-32 tych akt), kiedy zeznał, że: „prowadzi ostro działalność gospodarczą, jest to działalność związana z możliwością utraty płynności finansowej. W 2009r nieściągalne płatności od klientów łącznie z odsetkami wynosiły 1.500.000 zł. Wiąże się to z tym, że może mieć problemy z zapłatą należności za towar. W pewnym momencie może stać się niewypłacalny. Cała praca może być zniweczona przez krach finansowy”. Dłużnik argumentował cel darowizny tym, że chce dokonać zabezpieczenia na dzieci, dla niego i dzieci miało to być uczciwe.

Dłużnik wskazał też, że uważa, że wartość służebności nie jest znacząca w stosunku do wartości nieruchomości, a ta została wyremontowana. Przypomnieć trzeba, że wartość nieruchomości we wniosku na dzień składania wniosku- tj. 14.06.2010r określona została na kwotę 750.504 zł (k.2 akt III RNsm 84/10).

Sąd Apelacyjny stwierdza, że skoro darowizny dokonywał dłużnik powódki, by „ zabezpieczyć dzieci na przyszłość”, to oznacza to niewątpliwie to, że istniała realna obawa o jego sytuację finansową, a posiadany majątek nie wystarczał lub był jedynie równy zadłużeniu. W innej sytuacji (np. obawa rychłej śmierci) pozwani, jako jego jedyne dzieci i tak dziedziczyłyby cały jego majątek po połowie. Dlatego też uznać trzeba, że w dacie darowizny dłużnik miał świadomość tego, że ciąży na nim zobowiązania, których nie jest w stanie spłacić, i aby „ nieruchomość pozostała w rodzinie” - jak zeznała matka pozwanych- darował ją pozwany.

To zaś przesądza o istnieniu po jego stronie świadomości, że zaskarżona w niniejszej sprawie czynność może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia.

Przeciwnie rozumowanie byłoby nielogiczne, tym bardziej, że dłużnik sam zeznał, że po dokonanej czynności „ praktycznie nie miał nic”. Wiedział przy tym o wierzytelności powoda, z którym pozostawał w stałych stosunkach gospodarczych. Nadto, następnego dnia po darowiznie, tego ustalenia Sądu Okręgowego nie zakwestionował, zakupił u powoda towary na znaczne kwoty, a długu nie spłacił.

Jako, że przepis art. 528 k.c. statuuje surowsze przesłanki uznania czynności za bezskuteczną, niż czyni to § 3 art.527 k.c. wystarczające do uznania czynności prawnej za bezskuteczną jest stwierdzenie, iż przesłanki z art. 528 k.c. zostały spełnione. Dlatego też rozpatrywanie zarzutów apelacji pozwanych w zakresie odpowiedzialności ze skargi paulińskiej w kierunku ich wiedzy o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela jest niecelowe. Tym niemniej z przyczyn opisanych powyżej uznaje Sąd Apelacyjny, że wiedzę taką reprezentująca ich przedstawicielka ustawowa- matka – posiadała.

Stwierdzić zatem należy, iż trafnie Sąd I instancji ocenił, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia powoda, wskazują na to cytowane powyżej jego zeznania złożone w sprawie III RNsm 84/10 oraz fakt, że po dokonaniu darowizny praktycznie nic nie posiadał (vide: zeznania G. K. 156- 162). Przypomnieć należy, iż dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny, bowiem jak celnie spostrzegł Sąd Okręgowy, jego pozostały majątek był obciążony hipotekami, wierzytelności okazały się nieściągalne, a na dzień orzekania nie dysponował majątkiem, z którego powód mógłby uzyskać zaspokojenie. Skoro zaś dłużnik wskutek dokonania darowizny stał się niewypłacalny, wobec treści art. 529 k.c. domniemywa się, że działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Domniemania powyższego skarżący nie zdołali obalić, a kierunkowe działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli w niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości. Skoro dłużnik zbył nieruchomość należącą do niego i w wyniku czego wyzbył się majątku, nie pozostawia wątpliwości, iż jego działanie miało na celu pokrzywdzenie wierzyciela - powoda w niniejszej sprawie, bowiem powyższa czynność ostatecznie uniemożliwiła mu wyegzekwowanie należności zasądzonej przez Sąd Okręgowy w Poznaniu dnia 14.02.2011 r., sygn. akt IX GNc 87/11.

Wspomnieć trzeba, iż wprawdzie w czasie dokonania darowizny nie istniało jeszcze wskazane orzeczenie, ale w tym czasie G. K. był już dłużnikiem powoda z tytułu umowy cesji z dnia 15 kwietnia 2010r, a także z tytułu zakupów materiałów budowlanych dokonywanych u powoda, z którym od lat pozostawał w stałych kontaktach gospodarczych, w roku 2010, a zwłaszcza w okresie sierpień- listopad 2010r. Nadto nie należy tracić z pola widzenia regulacji art. 530 k.c., zgodnie z którą przepisu dotyczące skargi pauliańskiej należy stosować w przypadku zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli przyszłych.

Na kierunkowe działanie dłużnika wskazują też kolejne czynności zmierzające do wyzbycia się majątku- sprzedaż mieszkania przy ul. (...) w G. w dniu 2.11.2010r i sprzedaż nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) na rzecz swej konkubiny S. F. w dniu 27.12.2010 r.

Odnosnie braku wiedzy dzieci dłużnika o tym, iż ojciec ma długi wobec powódki to stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił i uzasadnił, a Sąd Apelacyjny powyższe rozważania podziela i uznaje za własne, iż

okoliczności niniejszej sprawy, w której zaskarżonej czynności w imieniu pozwanych dokonywała ich przedstawicielka ustawowa- konkubina dłużnika, świadczą o tym, że sytuacja dłużnika i jego motywacja była doskonale znana. Tezę tę wspiera fakt, że w sprawie III RNsm 84/10 w dniu 4 sierpnia 2010r przed Sądem Rejonowym w S. w sprawie o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zwykły zarząd majątkiem małoletnich pozwanych zeznania swoje, i to po zeznaniach dłużnika, składała też S. F., która w całości zgodziła się z tym, co powiedział G. K. (k. 32 w/w akt).

Powyższą argumentację wzmacnia dodatkowo fakt, iż to matka pozwanych, a konkubina dłużnika w istocie kontynuuje działalność dłużnika, przy czym działalnością tą, jak ustalił Sąd Okręgowy, a czego nie zakwestionowano w apelacji, w jej imieniu zajmuje się dłużnik. Działalność ta prowadzona jest w darowanej pozwany nieruchomości.

Działania pozwanych, a istocie ich przedstawicieli ustawowych, jawią się zatem jako przemyślane i konsekwentnie prowadzone w celu uniemożliwienia wierzycielowi ich ojca zaspokojenie wierzytelności.

Dostrzec również trzeba, iż w dacie „przekazania” nieruchomości dłużnik miał zaledwie 39 lat i nie cierpiał na takie schorzenia, które w wymiarze obiektywnym potwierdzałyby obawy śmierci w okresie dokonywania darowizny. Twierdzenia o chorobie alkoholowej jako przyczynie darowizny pozostają w całkowitej sprzeczności z treścią wniosku w sprawie III RNsm 84/10 i zeznaniami dłużnika i S. F. w tej sprawie złożonymi.

Zauważenia wymaga też, iż o ile stan zdrowia dłużnika będący skutkiem choroby alkoholowej pogorszył się w roku 2010, to było to skutkiem problemów finansowych, na co słusznie i zgodnie z doświadczeniem życiowym zwrócił uwagę Sąd Okręgowy. Ponadto w okresie dokonania darowizny na rzecz swoich dzieci nie było bezpośredniego i nagłego zagrożenia życia dłużnika. Brak ku temu dowodów w materiale sprawy. Nadto stwierdzić trzeba, iż pozwani- dzieci byłyby w świetle art.931 § 1 k.c. jedynymi spadkobiercami dłużnika (po 1/2).

Dlatego też mając na uwadze powyższe argument odnośnie przyczyn związanych ze stanem zdrowia dłużnika, dla których sporządzono akt notarialny, w którym dłużnik darował swoim dzieciom nieruchomości jawi się jako niewiarygodny.

Wskazać należy, iż wprawdzie co do zasady nie ma zakazu dokonania darowizny na rzecz dzieci, jednakże dłużnik mając już świadomość istnienia wierzytelności powoda winien zabezpieczyć jej wykonanie, pozostawiając część nieruchomości, bądź spieniężyć część nieruchomości, czego jednak nie uczynił. Działając natomiast, jak zeznał „ w celu zabezpieczenia przyszłości dzieci” chciał uchronić majątek , który w przypadku popadnięcia w długi związane z działalnością gospodarczą, musiałby zostać sprzedany na zaspokojenie tych wierzytelności. Taki bowiem wniosek nasuwa się po lekturze wniosku złożonego przez dłużnika w sprawie III RNsm 84/10. Celem darowizny, według wniosku miało być „ znaczne przysporzenie majątku małoletnich”, lecz jej skutkiem okazała się niemożność zaspokojenia wierzycieli dłużnika- darczyńcy.

W oparciu o powyższe stwierdzić trzeba, iż Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, iż pozwani nie zdołali skutecznie obalić domniemania wynikającego z treści art. 529 k.c., a mianowicie działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a pozwani, a raczej ich przedstawiciele ustawowi, mieli wiedzę o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną.

Odnosząc się końcowo do stanu zdrowia dłużnika i mającego być jego konsekwencją stanu braku świadomości pokrzywdzenia wierzycieli lub przyszłych wierzycieli, to stwierdza Sąd Apelacyjny, że argumentacja zawarta w apelacji i zwarte w niej wnioski dowodowe w tym zakresie w istocie zdają się zmierzać do wykazania, że stan ten wyłączał u dłużnika możliwość świadomego podjęcia decyzji i wyrażenia woli. A jeśli tak, to zarzuty i wspierające je twierdzenia o „ braku świadomości” są nowymi okolicznościami, stąd na podstawie art. 381 k.p.c. sąd odwoławczy wnioski te jako spóźnione oddalił. Dodać należy, że zgodnie z treścią art. 368§ 1 pkt 4 k.p.c. apelacja może zawierać powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów i dowodów, ale warunkiem uwzględnienia tych wniosków jest wykazanie, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem I instancji nie było możliwe.

W niniejszej sprawie pozwani od początku procesu reprezentowani byli przez profesjonalnego pełnomocnika. Skoro w apelacji twierdzi się, że od początku powoływano się na problem alkoholowy dłużnika i zarzuca, że problem ten został zdawkowo, pobieżnie i niepełnie przeanalizowany przez sąd I instancji, to uznaje Sąd odwoławczy, że wnioski dowodowe tego problemu dotyczące złożone dopiero w apelacji są spóźnione.

Zauważa jednak Sąd Apelacyjny, że w złożonej na k.56-59 akt odpowiedzi na pozew pozwani nie zarzucali, że G. K. z powodu problemu alkoholowego miał nie mieć świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzycieli. Wręcz przeciwnie, podkreślano, że w dacie darowizny miał okazać się majątek i nie był dłużnikiem powódki, a darowizny dokonał, by zabezpieczyć dzieci na przyszłość. O problemie alkoholowym wspomniano dopiero w piśmie z 25.10.2012r, ale twierdzono, że w dacie darowizny po stronie dłużnika „brak było zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli”. Na tę okoliczność składano wnioski dowodowe, w tym z dokumentów związanych z chorobą alkoholową dłużnika. W piśmie tym nie pojawiają się twierdzenia o braku świadomości dłużnika, czy o takim jego złym stanie psychicznym w dacie darowizny, który uniemożliwiłby mu realny obraz sytuacji. Takim twierdzeniom przeczą nadto dowody zebrane w sprawie III RNSm 84/10 Sądu Rejonowego w S., jak i zeznania dłużnika złożone w niniejszej sprawie, gdy zeznał, że w momencie podpisywania aktu notarialnego był trzeźwy i świadomy (k.161).

Końcowo jedynie wskazać trzeba, że uwzględnienie wniosków dowodowych zawartych w apelacji skutkowało by prowadzeniem postępowania dowodowego na okoliczność wady oświadczenia woli, o której mowa a art. 82 k.c., a takiego zarzutu w tej sprawie pozwani nie formułowali. Ponadto, stwierdzenie takiego stanu skutkowało by nieważnością zaskarżonej czynności darowizny, co w konsekwencji doprowadziłoby do powrotu tego składnika majątkowego do majątku dłużnika, a zatem wszyscy jego liczni wierzyciele do tego majątku skierować mogliby egzekucję.

Reasumując uznać należało, że w rozpoznawanej sprawie zaistniały podstawy z art. 527- 534 k.c. do uwzględnienia powództwa, a apelacja jest bezzasadna.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku, na podstawie art. 385 k.p.c.

D. Jezierska I. Wiszniewska A.Sołyka